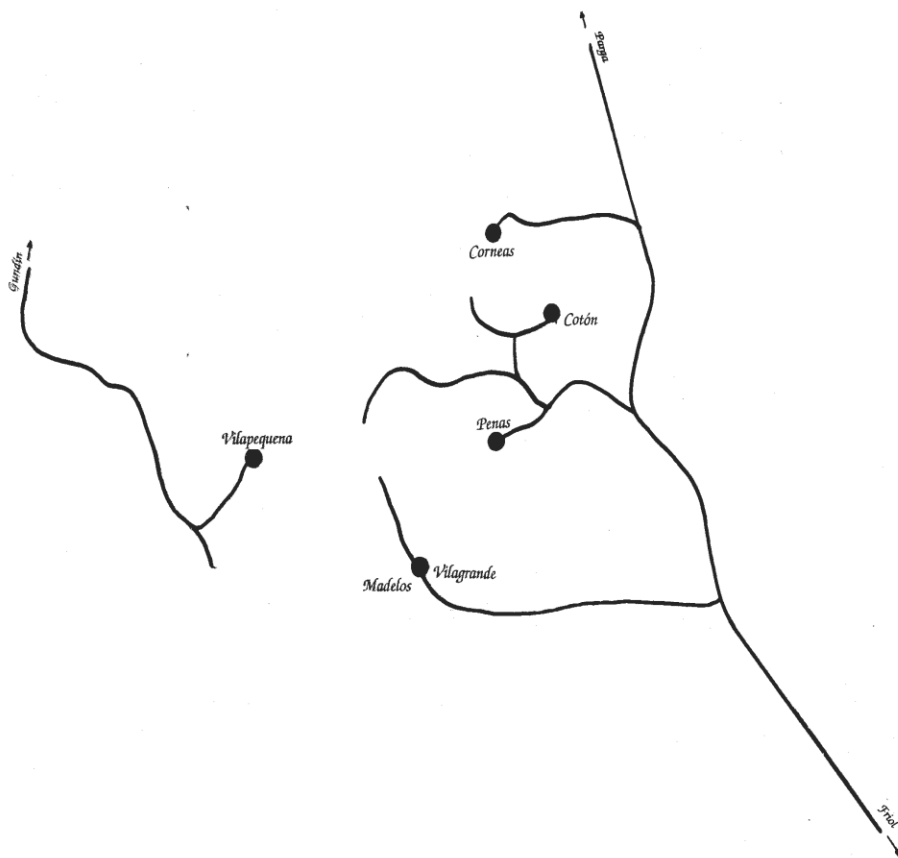

*MADELOS (SANTALLA)

A parroquia de Santalla de Madelos atópase ao noroeste do concello e ocupa unha superficie de 1,4 km². Os seus 49 habitantes repártense en 5 entidades de poboación: Córneas, O Cotón, As Penas, A Vila Grande e A Vila Pequena. A súa densidade poboacional é de 35hab/km².

FRIOL
PQ. MADELOS

O nome de **Santalla de Madelos** procede, en primeiro lugar, da evolución de *Sancte Eolalia* («Santa Eulalia»), ao igual ca outra das parroquias deste concello, Santalla de Devesa. Esta virxe e mártir cristiá do s. IV é a patroa de numerosos lugares da xeografía española pero tamén da galega, con diferentes acepcións: Santoalla, Santa Baia, Santa Olaia, etc.

- Santa Eulalia: Santa Eulalia de Merille (Ouro), Santa Eulalia de Guilfrei e da Quintá de Cancelada (Becerreá), Santa Eulalia da Portela (Cuntis), Santa Eulalia de Limodre (Fene), Santa Eulalia de Mariz (Guitiriz), Santa Eulalia de Lousada e de Pradedo (Guntín), Santa Eulalia de Vilacova (Lousame), Santa Eulalia de Dena (Meaño), Santa Eulalia de Meira (Moaña), Santa Eulalia de Mos (Mos), Santa Eulalia de Batalláns (As Neves), Santa Eulalia de Senra (Oroso), Santa Eulalia de Suegos (Pol), Santa Eulalia de Ponte Caldelas (Ponte Caldelas), Santa Eulalia de Atios (O Porriño), Santa Eulalia de Bando (Santiago de Compostela), Santa Eulalia de Vilar de Cabalos (Taboada), Santa Eulalia de Budián (O Valadouro), Santa Eulalia de Vedra (Vedra) e Santa Eulalia de Lago (Xove).
- Santoalla ou Santa Oalla: Santoalla do Monte (Petín). Santoalla (Parroquia de Francos, Guntín).
- Santa Baia: Santa Baia de Urrós (Allariz), Santa Baia de Barroso (Avión), Santa Baia de Lañas (A Baña), Santa Baia de Boiro (Boiro), Santa Baia de Berredo (A Bola), Santa Baia de Vigo (Boqueixón), Santa Baia de Teilán (Bóveda), Santa Baia de Aguada e de Búbal (Carballedo), Santa Baia de Banga (O Carballiño), Santa Baia de Cañas (Carral), Santa Baia de Anfeoz (Cartelle), Santa Baia de Bolaño (Castroverde), Santa Baia de Oeste (Catoira), Santa Baia de Brens (Cee), Santa Baia de Laias (Cenlle), Santa Baia de Castro (Cerdedo), Santa Baia de Adá e de Pedrafita (Chantada), Santa Baia de Castro (Coristanco), Santa Baia de Montes (Cualedro), Santa Baia de Dumbria (Dumbria), Santa Baia de Matalobos (A Estrada), Santa Baia de Donas (Gondomar), Santa Baia de Reádigos (O Irixo), Santa Baia de Donsión e Losón (Lalín), Santa Baia de Chacín (Mazaricos), Santa Baia de Mondariz (Mondariz), Santa Baia de Logrosa (Negreira), Santa Baia de Camos (Nigrán), Santa Baia de Vilar de Cerreda (Nogueira de Ramuín), Santa Baia de Beiro (Ourense), Santa Baia de Golpellás (Paderne de Allariz), Santa Baia de Bendollo (Quiroga), Santa Baia de O Araño (Rianxo), Santa Baia de Ribadumia (Ribadumia), Santa Baia de Camba (Rodeiro), Santa Baia de Longos (San Cristovo de Cea), Santa Baia de Nantes (Sanxenxo), Santa Baia de Cira (Silleda), Santa Baia de Silleda (Silleda), Santa Baia de Oza (Teo), Santa Baia de Chamosiños (Trasmiras), Santa Baia de Portela (Verea), Santa Baia de Alcabre (Vigo), Santa Baia de Arealonga (Vilagarcía de Arousa), Santa Baia de Boimorto e de León (Vilamarín), Santa Baia de Arzádegos (Vilardevós), Santa Baia de Tines (Vimianzo), e Santa Baia de Burgás (Xermade).
- Santa Olaia: Santa Olaia de Soaserra (Cabanas), Santa Olaia de Trabazos (Castro Caldelas), Santa Olaia de Esgos (Esgos) e Santa Olaia de Parderrubias (A Merca).

En segundo lugar, o termo **Madelos** xa aparece nomeado nos séculos X, XI e XIII en varios documentos dos Tumbos de Sobrado coas formas *Manadelos*, *Maladelos*, *Maladelus* e *Maadelos*. A partir disto, N. Ares afirma que proviría de *Manatellus*, diminutivo do antropónimo *Manatius*, aínda que tamén pode estar relacionado con *Malatellus*, de *Malada* «criado». (Nicandro Ares, 2011)

En canto aos seus lugares, **Córneas** procede seguramente do latín *cornu*, que tanto pode referirse ao apéndice dos animais, coma á parte máis alta dunha montaña.

O Cotón vén da forma pre-latina **cotto* («elevación dun terreo») e é un aumentativo.

As Penas deriva de *pinna* ou *penna*, palabra de orixe latina, que designa seguramente a un lugar onde abundaban as rochas.

Por último, tanto **Vila Grande** coma **Vila Pequena** proveñen do lat. *villa* (cos significados de «facenda, granxa ou propiedade») combinado cos adxectivos latinos de tamaño *grandis* e *piccinnus*, este último procedente do latín vulgar hispánico e seguramente derivado de *pittinnus*. Este evolucionou noutros idiomas a *petit* (francés) e *pithinnu* (sardo), mentras que o vocable *piccinnus* deu lugar a *pequeño* (español), *piccolo* (italiano) ou *pequeno* (galego e portugués).

*Texto extraído do traballo clasificado no segundo posto do "I Premio de investigación Histórica, Cultural e Etnográfica Concello de Friol" presentado por Dona Laura Ferro Devesa e Dona Estefanía Pena Ferro e titulado "TOPONIMIA DO CONCELLO DE FRIOL" Friolensis